

แผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล
ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
(พ.ศ.2562-2565)

โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล
เป็นเกษตรอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ 2561

เรียบเรียงโดย สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี

คำนำ

พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. 2553 กำหนดให้สภาเกษตรกรแห่งชาติจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม โดยต้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัด ที่มาจากการรวบรวมสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ซึ่งสภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจากล่างสู่บน โดยให้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในตำบล และจัดประชุมระดมความคิดเห็นเกษตรกรและผู้แทนหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับตำบล เพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านเกษตร แล้วสรุปรวมจัดทำเป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล มุ่งผลให้เกิดความเข้มแข็ง ด้วยการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรจนสามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการที่ทั่วถึงเท่าเทียมกัน

สภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี มอบหมายให้สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี ลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลของพื้นที่ตำบลบัวงาม และจัดประชุมระดมความคิดเห็น ข้อมูลปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนวทางการพัฒนา และแก้ไขด้านเกษตรของตำบล และได้สรุปเป็นรูปเล่มเรียบร้อยแล้ว จะได้นำส่งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งคาดหวังว่าเกษตรกรจะได้รับการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ส่งเสริม ตามความต้องการและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเกษตรกรรมของตำบล

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี

พฤษภาคม 2561

สารบัญ

	หน้า	
ส่วนที่ 1	บทนำ	4
	- หลักการและเหตุผล	4
	- วัตถุประสงค์	5
	- กรอบดำเนินงาน	5
	- บริบททั่วไปของตำบล	7
ส่วนที่ 2	นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์สภาพปัญหา	13
	2.1 หลักแนวคิด	
	- กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560- พ.ศ.2579)	13
	- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564)	15
	- แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564)	18
	- นโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี	21
	- แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564)	21
	2.2 บทวิเคราะห์	
	- การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการด้านการเกษตร	27
	- การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก SWOT Analysis	28
ส่วนที่ 3	ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล	29
	- วิสัยทัศน์	29
	- พันธกิจ	29
	- เป้าหมาย	29
	- ยุทธศาสตร์	29
ส่วนที่ 4	แผนงานโครงการ	31

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยส่วนใหญ่ยังเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีฐานะยากจนและประสบปัญหาอุปสรรคนานัปประการ อาทิ ขาดแคลนน้ำเพื่อทำการเกษตร ไม่มีที่ดินทำกิน หรือทำกินในที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ หรือมีที่ดินทำกินน้อย ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว ดินเสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดพันธุ์ที่ดีมีคุณภาพ ขาดองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตรใหม่ ๆ รวมถึงเงินทุน เพื่อการเพิ่มศักยภาพการผลิต และแปรรูปผลผลิตเพิ่มมูลค่า มีผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกัน หรือใกล้เคียงกัน ทำให้ผลผลิตล้นตลาด เมื่อผนวกกับการขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังผลิตและขายผลผลิตในรูปวัตถุดิบ มีการแปรรูปน้อย จึงทำให้ถูกตราคารับซื้อผลผลิต บางฤดูกาลยังประสบ ภัยธรรมชาติ ฝนแล้ง น้ำท่วม โรค แมลง ศัตรูพืชระบาด ผลผลิตเสียหาย ขาดรายได้ มีหนี้สินเพิ่มพูน

ทั้งนี้ การแก้ปัญหาดังกล่าวให้แก่เกษตรกร นอกจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย อาทิ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ปัญหาของเกษตรกรอย่างยั่งยืน จะต้องส่งเสริมให้เกิดกระบวนการร่วมคิด วิเคราะห์ และแสวงหาแนวทางการพัฒนาแก้ปัญหาของเกษตรกรด้วยตัวของเกษตรกรเอง ซึ่งจะเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาความต้องการของตนเองได้ดีที่สุด

ในการนี้ สภาเกษตรกรแห่งชาติ จึงได้ริเริ่มให้สภาเกษตรกรจังหวัดต่างๆ จัดให้มีเวทีสำหรับเกษตรกรที่จะได้ร่วมคิด วิเคราะห์ ปัญหาความต้องการของตนเอง พร้อมคิดหาแนวทางการพัฒนาแก้ปัญหาความต้องการดังกล่าว ซึ่งอาจประกอบด้วยปัญหาความเดือดร้อนด้านหนี้สิน ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ ราคาปัจจัยการผลิต และผลิตผลการเกษตร สวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม เป็นต้น แล้วสรุปรวมจัดทำ เป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล พร้อมกิจกรรม/โครงการที่จะดำเนินการเพื่อการพัฒนาแก้ปัญหาในพื้นที่ตำบลดังกล่าว และสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการพัฒนาแก้ปัญหาของตน ด้วยตัวของเกษตรกรเอง รวมทั้งประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือในการพัฒนาแก้ปัญหาดังกล่าวของเกษตรกร ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 เป็นต้นมา โดยในการแก้ปัญหาผลิตผลการเกษตรมีราคาตกต่ำและไม่มีเสถียรภาพ ได้มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาระดับของเกษตรกร จากเกษตรกรที่ทำการผลิตทางการเกษตร และขายผลผลิตในรูปวัตถุดิบที่ได้ราคาต่ำให้ดำเนินการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า และจำหน่ายในราคาที่สูงขึ้น มีรายได้มากขึ้น ยกย่องเป็น ผู้ประกอบการเกษตรอุตสาหกรรม ดำเนินการครอบคลุมเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต แปรรูป จนถึงการตลาด เพื่อผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกแก่เกษตรกร ซึ่งเป็นแนวทางที่เห็นควรดำเนินการต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2561 จนถึงอย่างน้อยปี 2564 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) ปี 2560-2564

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมในระดับตำบล เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ จากการร่วมคิด วิเคราะห์ และค้นหาแนวทางพัฒนาแก้ปัญหาคือความต้องการของเกษตรกรด้วยตัวของเกษตรกรเอง

2.2 เพื่อยกระดับของเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร จากการทำการผลิตและขายผลผลิตในรูปวัตถุดิบราคาต่ำ เป็นผู้ประกอบการเกษตรอุตสาหกรรม ดำเนินการครอบคลุมเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต แปรรูป จนถึงการตลาด

3. กรอบการดำเนินงาน

3.1 คัดเลือกตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

- ประชุมคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ พิจารณาคัดเลือกตำบลที่มีศักยภาพและสมัครใจพร้อมที่จะทำการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงชุมชน สังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อำเภอละ 1 ตำบล แล้วให้รายงานผลให้ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดทราบ

3.2 การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

ขั้นที่ 1 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล และยกร่างแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

(1) รวบรวมข้อมูลการทำเกษตรและที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบล อาทิ ชนิดหรือประเภทของการทำการเกษตร จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรในแต่ละชนิดหรือประเภทของการทำ การเกษตร จำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืช จำนวนปศุสัตว์ที่เพาะเลี้ยงแต่ละชนิด ราคาปัจจัยการผลิต ต้นทุนการผลิต ราคาผลผลิต คุณสมบัติ/ลักษณะทางกายภาพของดินและน้ำ ขนาดการถือครองที่ดินทำการเกษตรของ เกษตรกร กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ แหล่งเงินทุน จำนวนกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร โรงงานแปรรูป สถานประกอบการ และตลาดจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ การเกษตร เป็นต้น

(2) สสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร อาทิ รายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน หนี้สิน และปัญหาความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

(3) วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมตาม ข้อ (1) และ (2) ข้างต้น และจัดทำ“ร่างแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล” มีรายละเอียดประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และกิจกรรม/โครงการเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาด้านการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งอาจประกอบด้วยการพัฒนาแก้ปัญหาคือความต้องการของเกษตรกรใน 6 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) ปัญหาราคาสินค้าเกษตร (2) ปัญหาหนี้สิน (3) ปัญหาที่ดินทำกิน (4) ปัญหาแหล่งน้ำทำการเกษตร (5) ปัญหาเงินทุน และ (6) ความต้องการองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านต่างๆ

โดยร่างแผนพัฒนาเกษตรกรรมดังกล่าว จะต้องมีความสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์ภาค ตลอดจน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนพัฒนาจังหวัด/ภาค และแผนแม่บทต่างๆ โดยเฉพาะแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ. 2560 - 2564 และนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ให้

“ผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล” ซึ่งเป็นผู้แทนของเกษตรกรในพื้นที่เข้ามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการพัฒนาแก้ปัญหาด้านการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ และยกร่างแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลตั้งแต่ในขั้นตอนนี้

ขั้นที่ 2 การรับฟังความเห็นจากเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง และปรับปรุงจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

(1) จัดให้มีเวทีเพื่อการรับฟังข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน

(2) ปรับปรุงร่างแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ตามข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะดังกล่าว เพื่อให้มีความครอบคลุม สมบูรณ์ เหมาะสม สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของ เกษตรกร และจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 3 การประสานการพัฒนาและแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกร

(1) เสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาตำบลของจังหวัด รวมทั้งจัดส่งสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(2) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือในการดำเนินการหรือร่วมบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ตามแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกร

(3) ประสานการดำเนินการ/ร่วมบูรณาการในการดำเนินการ และติดตามผลความก้าวหน้า ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ตามแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล เพื่อการพัฒนาและ แก้ปัญหาให้แก่เกษตรกร และรายงานสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. บริบททั่วไปของตำบล

4.1 ข้อมูลทางกายภาพ

4.1.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลบ่อกระดานตั้งอยู่ที่ทิศเหนือของอำเภอปากท่อ มีถนนเพชรเกษมตัดผ่าน อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 9 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดราชบุรีประมาณ 8 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 14,529 ไร่ หรือ 23.23 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

4.1.2 ที่ตั้งแลอาณาเขต

ตำบลบ่อกระดานตั้งอยู่ที่ทิศเหนือของอำเภอปากท่อ มีถนนเพชรเกษมตัดผ่าน อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 9 กิโลเมตรห่างจากตัวจังหวัดราชบุรีประมาณ 8 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 14,529 ไร่ หรือ 23.23 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลคูบัว	อำเภอเมือง	จังหวัดราชบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลป่าไถ่	อำเภอปากท่อ	จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลวัดเพลง	อำเภอวัดเพลง	จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองกระทุ่ม	อำเภอปากท่อ	จังหวัดราชบุรี

มีเนื้อที่ประมาณ 23. 23 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 14,529 ไร่

4.1.3 ลักษณะสภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะสำหรับการเพาะปลูก มีคลองชลประทานตัดผ่านพื้นที่การเกษตรทุกหมู่บ้าน มีถนนไปสู่ตัวเมืองหลายเส้นทาง เหมาะสำหรับทำอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ และอุตสาหกรรม

4.1.4 ลักษณะสภาพภูมิอากาศ

อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 13-38 องศาเซลเซียส

4.1.5 แหล่งน้ำ

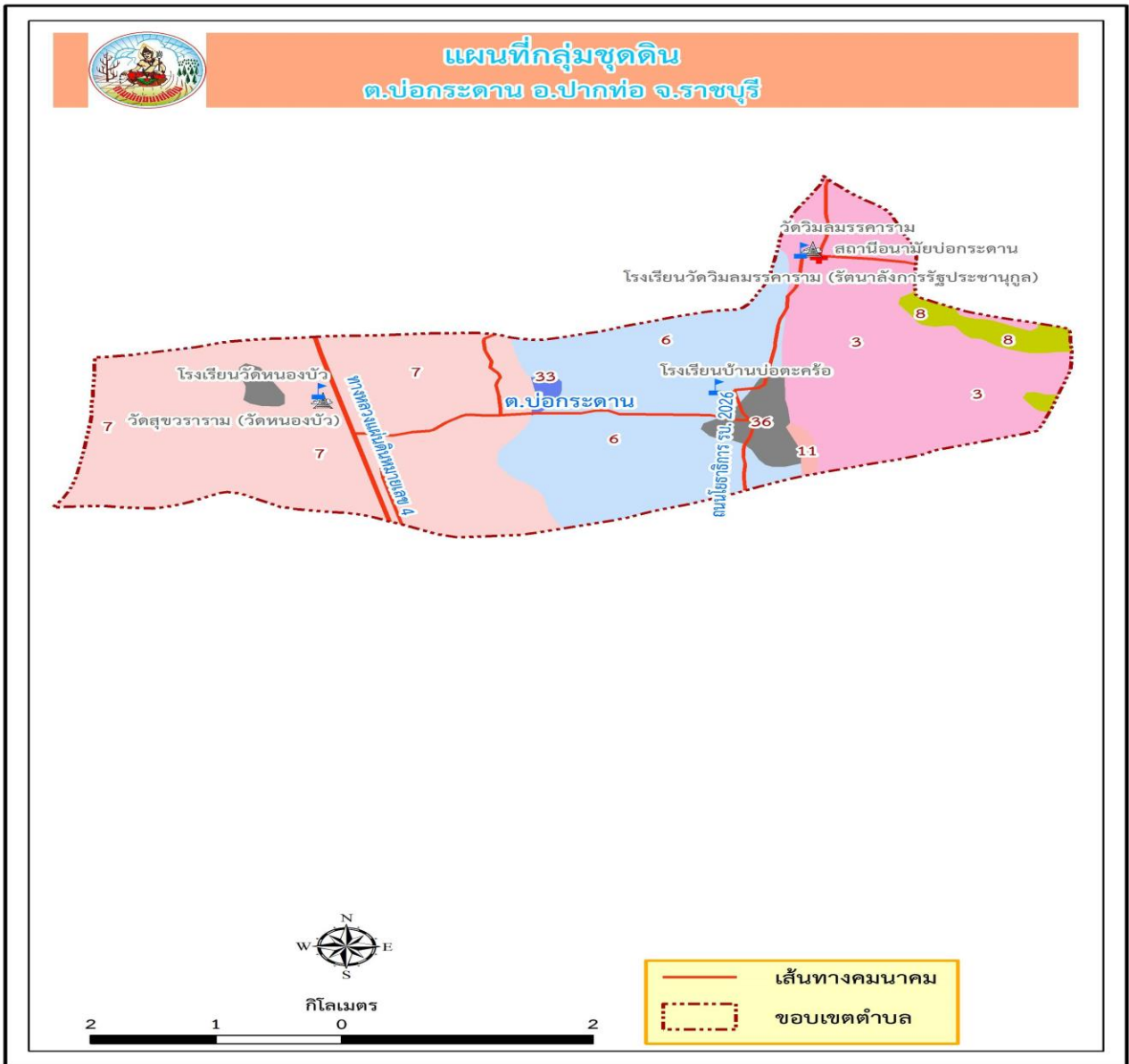
คลอง 2 แห่ง (คลองห้วยกรวด, คลองห้วยกลางทุ่ง)

บ่อสาธารณะ 5 แห่ง (หมู่1 = 2 แห่ง, หมู่3 = 2 แห่ง, หมู่4 = 1 แห่ง)

คลองชลประทาน 2 แห่ง (คลองส่งน้ำ, คลองทิ้งน้ำ)

ฝายน้ำล้น 1 แห่ง (อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 2)

4.1.6 ชุด/กลุ่มดินและความเหมาะสมของดิน

แผนที่กลุ่มชุดดิน ต.บ่อกระดาน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี

กลุ่มชุดดินที่ 3 จำนวน 2,861.87 ไร่

ชุดดิน : ชุดดินบางกอก (Bk) ชุดดินบางเลน (Bl) ชุดดินบางแพ (Bph) ชุดดินฉะเชิงเทรา (Cc) และชุดดินสมุทรปราการ (Sm)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก 150 ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจพบชั้นดินเลน ที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย 4-6 กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ 50-70 วัน ปล่อยทิ้งไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-40 วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ 2 หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตรหรือถึงชั้นดินเลน ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 15-25 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ 7 จำนวน 4,579.86 ไร่

ชุดดิน : ชุดดินเดิมบาง (Db) ชุดดินน่าน (Na) ชุดดินนครปฐม (Np) ชุดดินผักกาด (Pat) ชุดดินสุโขทัย (Skt) ชุดดินท่าตูม (Tt) ชุดดินอุตรดิตถ์ (Utt) และชุดดินระโนด (Ran)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย 4-6 กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ 50-70 วัน ปล่อยทิ้งไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-40 วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ 2 หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 15-25 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ 6 จำนวน 2,731.41ไร่

ชุดดิน : ชุดดินบางนารา (Ba) ชุดดินเชียงราย (Cr) ชุดดินสุโขทัย (Gk) ชุดดินแก่ง (Kl) ชุดดินคลองขุด (Kut) ชุดดินมนोरรมย์ (Mn) ชุดดินนครพนม (Nn) ชุดดินปากท่อ (Pth) ชุดดินพะวง (Paw) ชุดดินพัทลุง (Ptl) ชุดดินสตูล (Stu) ชุดดินท่าศาลา (Tsl) และชุดดินวังตง (Wat)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย 4-6 กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ 50-70 วัน ปล่อยทิ้งไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-40 วัน ในพื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน 200-300 กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ 2 หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 1-2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 15-25 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน 200-300 กิโลกรัม/ไร่ หรือ 0.5-1.0 กิโลกรัม/หลุม เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ 8 จำนวน 264.44 ไร่

ชุดดิน : ชุดดินดำเนินสะดวก (Dn) ชุดดินสมุทรสงคราม (Sso) และชุดดินธนบุรี (Tb)

ลักษณะเด่น : กลุ่มชุดดินที่มีการยกร่อง เพื่อเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพืชผักหรือไม้ผล ทำให้ลักษณะและสมบัติดินในแต่ละพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับลักษณะและสมบัติดินเดิมก่อนมีการยกร่องและวิธีการเตรียมแปลงปลูก โดยทั่วไปจะนำดินชั้นล่างที่มีโครงสร้างแน่นทึบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก ชั้นดินที่เป็นกรดรุนแรงมากหรือเป็นดินเค็มมาไว้ที่ผิวดิน ทำให้ไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืช จำเป็นต้องมีปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ แก้ไขความเป็นกรดรุนแรงมากหรือความเค็มของดิน ก่อนที่จะมีการปลูกพืช มีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ 11 จำนวน 51.16 ไร่

ชุดดิน : ชุดดินดอนเมือง (Dm) ชุดดินรังสิต (Rs) ชุดดินเสนา (Se) และชุดดินธัญบุรี (Tan)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก 50-100 ซม. จากผิวดินเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัม/ไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย 4-6 กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ 50-70 วัน ปล่อยไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-45 วัน พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ 2 ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือไม้ผล ยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัม/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน 6 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดการกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

กลุ่มชุดดินที่ 33 จำนวน 51.16 ไร่

ชุดดิน : ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินกำแพงแสน (Ks) ชุดดินลำสนธิ (Ls) ชุดดินน้ำดุก (Nd) ชุดดินธาตุพนม (Tp) และชุดดินตะพานหิน (Tph)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพุ่ม 8-10 กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม 6-8 กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง 4-6 กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลงพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

กลุ่มชุดดินที่ 36 จำนวน 376.14 ไร่

ชุดดิน : ชุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) ชุดดินปราณบุรี (Pr) และชุดดินสีคิ้ว (Si)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม 8-10 กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม 6-8 กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง 4-6 กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำขั้นบันได คันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

4.1.8 ระบบบริการพื้นฐาน(การคมนาคมขนส่ง)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อกระดาน มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ ทางหลวงสายเพชรเกษมตัดผ่านถนนรพช.รพ 3054 บ้านหนองบัว-บ้านบ่อตะคร้อ ถนนรพช.บ้านหนองบัว-บ้านหนองพุงดอ ถนนท้าวอุทอง

4.1.9 การไฟฟ้า

มีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้าน และทุกครัวเรือน

4.1.10 การประปา

ประปาหมู่บ้าน 6 แห่ง (หมู่1 = 2 แห่ง, หมู่2 = 1 แห่ง, หมู่3 = 2 แห่ง, หมู่4 = 1 แห่ง)

4.2 ข้อมูลด้านสังคม

4.2.1 จำนวนประชากรและครัวเรือน

ข้อมูลชุมชนจำนวน 7 ชุมชน

ลำดับที่	ชื่อชุมชน/ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร	ชื่อผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน
1	บ้านหนองบัว	1,206	นายจำลอง ยวงน้อย
2	บ้านหนองแรด	497	นายจรัส ฮันเฮ
3	บ้านบ่อตะคร้อ	615	นายวสันต์ มาเยี่ยม
4	บ้านบ่อกระดาน	637	นายชุมพล หงษ์แก้ว

ตำบลบ่อกระดาน มีประชากรทั้งสิ้น 2,955 คน

4.2.2 การปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.3 การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง

- 1.โรงเรียนวัดหนองบัว
- 2.โรงเรียนบ้านบ่อตะคร้อ
- 3.โรงเรียนวัดวิมลวรรณคาราม

4.2.4 สาธารณสุข

สถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง

4.2.5 อุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรม 4 แห่ง (บ.เอส ที พิมพ์ย้อม, บ.หนองบัว ฟาร์มแอนด์คันทรี โฮม วิลเลจ จำกัด, บ.เอสพีซี ปูนขาวจำกัด, บ.หนองบัว พีดีมิลล์ จำกัด)

4.2.6 กลุ่ม/องค์กร (วิสาหกิจชุมชน)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองบัวตำบลบ่อกระดาน 86 หมู่ 1 ต.บ่อกระดาน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี

4.2.7 สินค้า OTOP ตำบล

น้ำพริกสูตรโบราณ : กลุ่มแม่บ้านหนองบัวตำบลบ่อกระดาน

86 ม.1 ต.บ่อกระดาน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี โทร.0-3230-0378,08-1620-7327

สุราขาว : หจก.หนองทุ่งดอนชาติ

109/2 หมู่ 1 ต.บ่อกระดาน อ.หากท้อ จ.ราชบุรี โทร.0-3271-6613,08-9073-3795

4.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

4.3.1 การประกอบอาชีพและรายได้

อาชีพ ราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อกระดาน มีอาชีพ ดังนี้
อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา การทำสวนผลไม้และผัก
อาชีพเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงสุกร และเลี้ยง เลี้ยงโค
อาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ กลุ่มเย็บผ้า, กลุ่มผลิตปุ๋ย
อาชีพค้าขาย ได้แก่ ค้าขายผัก ขายของชำ
อาชีพรับจ้าง ได้แก่ รับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และรับจ้างทั่วไป
อาชีพรับราชการ หน่วยงานราชการต่างๆในพื้นที่และนอกพื้นที่

หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

บิมน้ำมันและก๊าซ 1 แห่ง วรรภัทออยส์

ฟาร์มสุกร 3 แห่ง เทพนิมิต ฟาร์ม, เจ ซี ฟาร์ม, หนองบัว ฟาร์ม

ลานตากข้าว 1 แห่ง อยู่ในพื้นที่หมู่ 3

ส่วนที่ 2

นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์สภาพปัญหา

การเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

ในการจัดทำแผนจะต้องมีการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนในแต่ละระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล โดยในการจัดทำแผนครั้งนี้ ยึดการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – พ.ศ. 2579) ซึ่งรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ริเริ่มจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในระยะเวลา 20 ปี เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตที่ชัดเจนเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564) อีกทั้งเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญของแผนฉบับต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2579)

ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 – พ.ศ. 2579) วางเป้าหมายให้ไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูงระดับ 12,735 เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อปี จึงต้องมุ่งเน้นยกระดับผลิตภาพและการใช้นวัตกรรม ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหาร ซึ่งมีแนวทางที่เกี่ยวกับภาคการเกษตร ดังนี้

1) พัฒนาภาคการผลิตและบริการด้วยการเสริมสร้างฐานการผลิตภาคการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรที่ยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง

2) พัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล พัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและกลุ่มประชาชน เกษตรกรในชุมชนให้เป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งให้สามารถพึ่งพาตนเอง

3) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิจัยและนวัตกรรม มุ่งใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าและบริการ และการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในครรภ์ และต่อเนื่องไปตลอดช่วงชีวิต วัยเรียนมีทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 วัยรุ่น/นักศึกษาให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพที่สอดคล้องตามความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิตสามารถอยู่และร่วมทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมและวัยทำงาน ให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง มีการทำงานตามหลักการการทำงานที่มีคุณค่า เพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ มีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อให้สามารถจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว วัยผู้สูงอายุให้อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีความสุข มีรายได้พอเพียงในการดำรงชีวิต มีงานที่เหมาะสมตามศักยภาพของประสบการณ์ มีหลักประกันทางสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึงปรับเปลี่ยนจากสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมเสมอภาคและเป็นธรรม เป็นสังคมที่คนอยู่กันได้อย่างมีความสุขอันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน โดยมีแนวทางการสร้างความมั่นคงปลอดภัยและการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดยกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงเป็นธรรม ทั้งในด้านการบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส อาทิ การเข้าถึงปัจจัยการผลิต การปฏิรูปที่ดิน การถือครองที่ดิน และการได้รับบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุข ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง การสร้างหลักประกันทางรายได้ให้กับแรงงานนอกระบบที่มายน้อยการจัดรูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมายที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยมีแนวทางร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1) จัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ดำเนินการปกป้องรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด เร่งรัดการปลูกไม้โดยเลียนแบบระบบธรรมชาติ ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ มีระบบการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนบริหารจัดการกาใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้บนพื้นฐานให้คนและชุมชนสามารถอยู่กับป่าได้ระบบสารสนเทศมาใช้เพื่อบริหารจัดการ

2) วางระบบการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง 25 ลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ ให้มีแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนและแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ เพื่อขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและการผันน้ำโดยชุดร่องน้ำและแหล่งน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง ควบคู่กับการกำหนดพื้นที่รับน้ำของการพัฒนาลังข้อมูลระบบพยากรณ์ การปรับปรุงองค์กรและกฎหมาย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ยี่สิบห้าทัศนภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบวิสัยทัศน์ของประเทศ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ดังนี้ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ทั้งนี้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 10 ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

แนวทางการพัฒนา

1) เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ ได้แก่ สร้างโอกาสการมีที่ทำกินของตนเองและยกระดับรายได้โดยรัฐเข้าไปสนับสนุนการมีที่ดินทำกินอย่างยั่งยืนในรูปแบบที่ครบวงจร ตั้งแต่การจัดสรรที่ดินอย่างมีเงื่อนไข เพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะความชำนาญ การจัดสรรเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพอย่างทั่วถึง การขยายโอกาสในการเข้าถึงข่าวสาร สารสนเทศและองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการสนับสนุนด้านการตลาด ตลอดจนส่งเสริมทักษะการบริหารเงิน เพื่อให้สามารถจัดการรายได้ เงินทุน และหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ

2) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการที่ดิน และทรัพยากรภายในชุมชน โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

1) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ด้านการพัฒนาภาคการเกษตร ได้แก่

1.1) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคกลางเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่หาได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น

1.2) สร้างและถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีนวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และผลิตภัณฑ์เกษตรรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และความหลากหลายของสินค้า รวมทั้งพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

1.3) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

1.4) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซาอาหารอุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกร และการรวมกลุ่มให้เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และทำการประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด(Zoning) สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง

1.5) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวความคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

1.6) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคการเกษตร และสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตรให้มีความแม่นยำสามารถนำมาใช้วางแผนด้านการเกษตรผลิตเกษตรรุ่นใหม่ หรือดำเนินนโยบายบัณฑิตคืนถิ่นการจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ เพื่อสร้างเกษตรกรที่มีความรู้ความสารถในการยกระดับการผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริหารจัดการ ตลอดจนปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

1) การรักษา ป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติ สร้างความสมดุลการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม โดยอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ ปกป้องทรัพยากรทางทะเลและป้องกันการค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง

2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดความมั่นคงสมดุล และยั่งยืน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำต้นทุน และระบบการกระจายน้ำให้ดีขึ้น ด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใช้ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน และการจัดการฝายโดยชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและการจัดสรรน้ำต่อหน่วยในภาคการผลิตให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงขึ้น โดยปรับเปลี่ยนชนิด วิธีการ หรือรูปแบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำที่เก็บกัก และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของตลาด

3) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต และลุ่มน้ำสำคัญอย่างครบวงจร โดยลดการเกิดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

4) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน

5) พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทบทวนแก้ไขกฎหมาย โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนเพื่อคุ้มครองสิทธิชุมชน วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยบนพื้นที่ต้นน้ำหรือพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

แนวทางการพัฒนา

- 1) เร่งส่งเสริมการลงทุน วิจัยและพัฒนา และผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม โดยเร่งรัดการถ่ายทอดผลงานวิจัยและพัฒนา และเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- 2) ด้านการบริหารจัดการ สนับสนุนให้มีการทำวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา

- 1) การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง
  - 1.1) ภาคเหนือ พัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์สร้างความสมดุลแก่ระบบนิเวศเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - 1.2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง โดยเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 1.3) ภาคกลาง พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรให้มีความทันสมัย เป็นสากล เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคกลางเป็นฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพปลอดภัยและได้มาตรฐานโลกสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของประเทศ
  - 1.4) ภาคใต้ พัฒนาเป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการเกษตรให้เติบโตเต็มศักยภาพของห่วงโซ่มูลค่า เพื่อสร้างรายได้ให้กับพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งวางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่ที่เป็นแหล่งต้นน้ำของภาค

แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 –พ.ศ.2564)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564) โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ซึ่งประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

แนวทางการพัฒนา

1) ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำการเกษตรให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน กลุ่มเกษตรกรองค์กร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

2) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรมด้วยการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคการเกษตร โดยสร้างต้นแบบเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เหมาะสมผลสำเร็จ และประชาสัมพันธ์ให้คนรุ่นใหม่รับรู้ ปลูกฝังค่านิยมทำการเกษตร บรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นทางเลือกให้แก่เยาวชนตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป สร้างระบบสวัสดิการให้แก่เกษตรกร ปรับโครงสร้างหนี้สินเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง และเป็นแผนระยะยาว

3) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยการเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2559 – 2564 ให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มพื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี และพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค

4) พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) ด้วยการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย การทำเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงดิน การผลิตพันธุ์ดี การใช้ปุ๋ยอินทรีย์เคมีอย่างถูกต้องตามค่าวิเคราะห์ดิน การป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามหลักวิชาการ การวางแผนผลิต การบริหารจัดการสินค้าเกษตร การบริหารจัดการต้นทุน รวมถึงการให้ความรู้เน้นความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการตลาด

5) สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างต้นแบบการผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐานตลอดห่วงโซ่อุปทานที่ประสบความสำเร็จในแต่ละชนิดสินค้า สนับสนุนความร่วมมือระหว่างเกษตรกรรายใหญ่กับเกษตรกรรายย่อยให้เกิดการพัฒนาการผลิต และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรผ่านการส่งเสริมในรูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจ และถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกัน รวมถึงอำนวยความสะดวกด้านการเกษตรเชิงพาณิชย์ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็งสามารถต่อยอดเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร รวมทั้งเชื่อมโยงและบูรณาการจากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด โดยพัฒนากระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนการผลิตและพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล พัฒนาระบบการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตร ลดการสูญเสียระหว่างเก็บเกี่ยว พัฒนาองค์ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร

2) ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร โดยถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานการเกษตร ส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทำการเกษตรแบบกลุ่มการผลิต (Cluster) เครือข่ายวิสาหกิจและเกษตรกรพันธะสัญญากับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนและพัฒนาสถานที่ พื้นที่ หรือศูนย์กระจายสินค้าของสหกรณ์ให้เป็นแหล่งรวบรวมคัดแยกคุณภาพ และกระจายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดผู้บริโภคระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับพื้นที่ ชุมชน จังหวัด/ข้ามจังหวัดและประเทศ

3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ด้วยการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพเอกลักษณ์และมูลค่าสูงตามความต้องการของตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร สร้างมูลค่าสินค้าเกษตรด้วยแนวคิดสร้างสรรค์หรือเกษตรประณีต ตลอดโซ่อุปทาน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการผลิต

4) จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร โดยสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพในอาเซียน ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางผลิตอาหารและส่งออกสินค้าเกษตร อาหารและผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อสุขภาพ สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการสินค้าเกษตร หรือตลาดสินค้าเกษตร เพื่อเป็นศูนย์กลางการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรตั้งแต่ระดับพื้นที่เชื่อมโยงกับระบบตลาดในระดับต่างๆ รวมทั้งสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการตลาดของสถาบันการเกษตร

5) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุน หรือดำเนินการในรูปแบบ PPP (Public Private Partnership) โดยการจัดการโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวก

6) สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร ด้วยการสร้างระบบประกันภัยพืชผลทางการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ระดับการผลิต การแปรรูป และการตลาดในเชิงบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ศาสตร์ด้านต่าง ๆ มาสนับสนุน เช่น กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่า และการสร้างคุณค่าสินค้า รวมทั้งให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยด้านเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อนำผลวิจัย

มาแก้ปัญหาความยากจนและความเลื่อมล้ำ สร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการระดับท้องถิ่น และสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับเอกชน เกษตรกรรุ่นใหม่ และสถาบันการศึกษาในพื้นที่

2) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร และเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยการสนับสนุนและการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด และความต้องการผลผลิตทางการเกษตรกระจายไปสู่เกษตรกรผู้ผลิตอย่างทั่วถึงและทันเหตุการณ์ บริหารช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เกษตรกรและผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการเป็นปัจจุบันได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว อาทิ การจัดทำเป็น Application เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) สนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ การขายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ผ่านระบบอีคอมเมิร์ซ

3) ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ ด้วยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานระดับจังหวัด ภูมิภาค และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อรวบรวมผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร โดยจัดหาสถานที่เหมาะสมเพื่อเผยแพร่และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ สนับสนุนการพัฒนาเกษตรกร ราษฎรชาวบ้าน หรือชุมชนต้นแบบในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาเองมาใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

1) พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร ด้วยการ ปรับปรุง พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร อาทิ ดิน น้ำ ทรัพยากรทางทะเล ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและสัตว์ ทั้งในแหล่งอนุรักษ์และแหล่งที่อยู่ตามธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืนตลอดจนสนับสนุนการทำประมงอย่างยั่งยืน

2) ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งสู่การผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ จัดระบบการจัดการของเสียจากฟาร์มเกษตร สนับสนุนการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำเกษตรแบบยั่งยืนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการลดปริมาณการใช้สารเคมีการเกษตรและส่งเสริมการเกษตรปลอดสารพิษ

3) บริหารทรัพยากรน้ำ ด้วยการเพิ่มปริมาณน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยพัฒนาระบบการจัดการน้ำตามสภาพของพื้นที่อย่างทั่วถึง และครอบคลุมพื้นที่การเกษตรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำตลอดลุ่มน้ำ ทั้งแหล่งน้ำต้นทุน สร้างแก้มลิง ระบบส่งน้ำแบบท่อ การใช้น้ำชลประทาน ลดอัตราการสูญเสียการใช้น้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพิ่มและปรับปรุงแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา และแหล่งชุมชน

4) บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร ด้วยการจัดพื้นที่เกษตรกรรมตามความเหมาะสมของชนิดพืช ปศุสัตว์ ประมงให้สอดคล้องกับลักษณะดิน น้ำ อากาศ อุณหภูมิ ส่งเสริมการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สนับสนุนที่ดินเพื่อการทำเกษตรแก่เกษตรกรที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการเกษตรกรรมที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งสนับสนุนการออกกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อแก้ปัญหาและลดความสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกร

นโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ดังนี้

นโยบายรัฐบาลข้อ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ โดยมุ่งแก้ไขปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรุกป่าสงวน โดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ไม่ได้รุกป่า และออกมาตรการป้องกันการใช้ที่ดินไปอยู่ในครอบครองของผู้มิใช่เกษตรกร

นโยบายรัฐบาลข้อ 6 การเพิ่มศักยภาพเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งดูแลเกษตรกรให้มรรยาได้เหมาะสมด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การช่วยเหลือเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง การช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ตลอดจนใช้กลไกตลาดดูแลราคาสินค้าเกษตรประเภทที่ราคาต่ำผิดปกติให้สูงขึ้นตามสมควร แก้ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนให้ลดลงโดยเร็วไม่กระทบต่อพืชผล ส่วนภาวะภัยแล้งรัฐบาลจะเร่งดำเนินการจัดสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่เพาะปลูกให้มากที่สุด นอกจากนี้ดำเนินการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการ เช่น แบ่งเขตปลูกพืชผลแต่ละชนิด ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรแปรรูป ส่งเสริมการวิจัย แปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (พ.ศ.2560-2566) รวมทั้งสิ้น 4 ยุทธศาสตร์ 11 กลยุทธ์ 37 แนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร ประกอบด้วย 2 ยุทธ 6 แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริม และการสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร องค์กรเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และยูวเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๒ แนวทาง

1) การสร้างความเข้มแข็งบนพื้นฐานการพัฒนาของกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกร/ สถาบันเกษตรกร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเชื่อมโยงเครือข่าย

2) การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มยูวเกษตรกร โดยการสนับสนุนของภาคีภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 2 การสนับสนุน การส่งเสริมการให้การศึกษา อบรม ถ่ายทอด ความรู้ เทคโนโลยีด้านการเกษตรและการจัดการแก่เกษตรกร และยูวเกษตรกร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง

๑) ให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร

๒) การพัฒนาองค์กรความรู้เกษตรกร

๓) สนับสนุนเยาวชนเข้าสู่ภาคเกษตรกรรม

๔) การจัดการถ่ายทอดองค์ความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาและคุ้มครองทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 15
แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริม การพัฒนา การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม และการแก้ไขปัญหาดินและที่ดิน
โดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร ให้มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรของตนอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง

1) กำหนดนโยบายการปฏิบัติรูปที่ดิน โดยเสนอร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน 5 ฉบับ ได้แก่
พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร, พ.ร.บ. ธนาкарที่ดิน, พ.ร.บ. ภาษีที่อัตราก้าวหน้า, พ.ร.บ.
กองทุนยุติธรรม รวมทั้งออกกฎหมายเฉพาะ การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีของประเทศ ตลอดจนเสนอ
คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเพื่อยกเลิก กฎ ระเบียบที่ซ้ำซ้อน

2) พ.ร.บ.สถาบันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

3) ข้อเสนอยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง

1) พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานเดิม และแหล่งน้ำธรรมชาติเดิมให้สามารถเพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำ

2) เพิ่มแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

3) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม

4) ส่งเสริมให้มีการจัดรูปที่ดินในเขตพื้นที่ชลประทาน

5) สนับสนุนสระน้ำในไร่นาเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 3 การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ
ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการเกษตร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง

1) สร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

2) พัฒนาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

3) วางระบบคุ้มครอง ป้องกัน บรรเทาปัญหาผลกระทบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และการเพิ่มสิทธิภาพและบทบาทของเกษตรกรที่
เกี่ยวข้องกับการทำกิน และการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการประกอบการเกษตร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง

1) ร่างพระราชบัญญัติสวัสดิการเกษตรกร พ.ศ. ....

2) ให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่ดิน

3) ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริม คุ้มครอง และการพัฒนาระบบการเกษตรแบบพันธสัญญาที่เป็น
ธรรม พ.ศ. ....

4) ให้มีการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรยากจนตามแนวเกษตรกรรมยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการรักษาเสถียรภาพด้านราคาสินค้าเกษตร
ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ 11 แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างความเป็นธรรมด้านราคาผลผลิตทางเกษตรกรรม โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้
สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง

- 1) การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด
- 2) การประกันความเสี่ยงการผลิตและราคาการผลิต
- 3) การจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าเกษตรและเครือข่าย
- 4) การจัดตั้งบริษัทจัดการส่งออกสินค้าเกษตรรายผลิตผล/ ผลิตภัณฑ์ และศูนย์กระจายสินค้าเกษตร

ในตลาดประเทศเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ 2 การค้นคว้า วิจัย และพัฒนาภูมิปัญญาพันธุกรรมพืชและสัตว์ท้องถิ่น นวัตกรรม
เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า วิจัยและพัฒนา เพื่อประโยชน์ทางเกษตรกรรม
และเกษตรอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง

- 1) ปกป้องคุ้มครองและรักษาภูมิปัญญา พันธุกรรมพืชและสัตว์ท้องถิ่น
- 2) พัฒนาการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม
- 3) ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยด้านการเกษตร
- 4) ระบบการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยงและพัฒนาความร่วมมือด้านการผลิตทาง
เกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด และการบริโภคเพื่อการยังชีพ ระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรกับภาครัฐ และ
เอกชน

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง

- 1) สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกรรายชนิดสินค้า
- 2) การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกรในการใช้ข้อมูลร่วมวางแผนพัฒนาพื้นที่
- 3) การสร้างความเป็นองค์เอกภาพของกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 แก้ไขปัญหาหนี้สินภาคการเกษตร และการสร้างความเข้มแข็งการบริหารจัดการ
ด้าน กองทุนการเกษตร ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ 5 แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 การเสนอแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุน และการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง

- 1) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ โดยรวบรวมองค์กรที่มีวัตถุประสงค์แก้ไขปัญหานี้สินเช่นเดียวกัน
- 3) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

กลยุทธ์ที่ 2 การปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรที่มีอยู่ให้สามารถรองรับการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างครบวงจร และลดการซ้ำซ้อน รวมถึงการจัดตั้งกองทุนเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง

- 1) ปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนที่มีอยู่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงกองทุนและได้รับการช่วยเหลือที่ครอบคลุมความต้องการด้านต่าง ๆ มากขึ้น
- 2) การพัฒนาคุณภาพ แหล่งทุนขนาดย่อยต่าง ๆ ในชุมชน ยกยระดับเป็น “กองทุนพัฒนาเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร”

ผังการเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๗๙)
๑) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ๓) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม ๔) การสร้างการเติบโตและคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)
๑) การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๒) การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ๓) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๔) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ๕) การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

นโยบาย
๑. นโยบายรัฐบาลข้อ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ ๒. นโยบายรัฐบาลข้อ ๖ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)
๑) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน ๓) เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ๔) การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกร (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)
๑) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร ๒) การพัฒนาและคุ้มครองทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร ๓) การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการรักษาเสถียรภาพด้านราคาสินค้าเกษตร ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคการเกษตร และการสร้างความเข้มแข็งการบริหารจัดการด้านกองทุนการเกษตร

ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)

- ๑) สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- ๒) พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม
- ๓) สร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย
- ๔) สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ปัญหาและความต้องการด้านการเกษตรตำบลบ่อกระดาน

การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ปัญหาและความต้องการด้านการเกษตรตำบล

ปัญหาราคาสินค้าเกษตร		
ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.ราคาข้าวตกต่ำ	1.พ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อข้าวเปลือกทำให้ผลผลิตราคาตกต่ำ 2.ต้นทุนในการผลิตข้าวสูงแต่ผลผลิตต่อไร่ราคาสูง	1.สนับสนุนชาวนาให้มีการร่วมกลุ่มทำวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการตลาด 2.เสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาชาวนาสู่การเป็นชาวนามีอาชีพ 3.เพิ่มองค์ความรู้ในการลดต้นทุนข้าว
2.ราคาสินค้าเกษตรชนิดอื่นๆตกต่ำ	1.เกษตรกรขาดการวางแผนการเพาะปลูก และการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ทำให้ผลผลิตชนิดเดียวกันล้นตลาด และส่งผลทำให้ราคาถูกลง 2.ประชาชนในพื้นที่ยังขาดทักษะการประกอบการและความรู้ด้านการตลาด 3.เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม	1.เพิ่มองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการการเกษตร 2.ส่งเสริม และสร้างกลุ่มองค์กรเกษตรกร เพื่อต่อราคาผลผลิต

ปัญหาหนี้สิน		
ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรที่เกิดจากการลงทุนภาคการเกษตร	1.ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น 2.ราคาจำหน่ายผลผลิตไม่มีเสถียรภาพ 3.ปัญหาภัยธรรมชาติ	1.ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน 2.ปรับเปลี่ยนชนิดพืช/ปศุสัตว์/ประมง ให้เหมาะสมกับพื้นที่ 3.เพิ่มองค์ความรู้การผลิตสารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการเกษตร 4.ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อร่วมกันลงทุนเกี่ยวกับเครื่องจักรและเทคโนโลยีการเกษตร 5.ปรับเปลี่ยนพื้นที่การเกษตรบางส่วนเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงจากการลงทุน
2.ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรที่เกิดจากค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร	1.ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น 2.ขาดการวางแผนการเงินที่ดี	1.นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีพและการประกอบอาชีพ 2.สร้างอาชีพเสริมในครัวเรือนและชุมชน 3.ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน
3.เกษตรกรเป็นหนี้นอกระบบและไม่มีศักยภาพชำระหนี้ได้	1.ขาดการวางแผนการเงินที่ดี	1.ดำเนินงานอย่างจริงจังเกี่ยวกับเจ้าหนี้นอกระบบที่ผิดกฎหมาย 2.ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรเกี่ยวกับหนี้นอกระบบ ถึงการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ หรือร้องทุกข์ต่างๆ 3.ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการลงทุนภาคเกษตรกรรมให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึง 4.สร้างวินัยทางการเงินให้เกษตรกรฝึกรวมอาชีพ และการเพิ่มรายได้

ปัญหาที่ดินทำกิน		
ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.พื้นที่เหมาะสมแก่การเกษตรถูกใช้เพื่อการก่อสร้างอาคารและดำเนินกิจการต่างๆ	1.ขาดแคลนเกษตรกรรุ่นใหม่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม 2.ปัญหาของอาชีพเกษตรกรรมที่มีมากมาย ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น 3.เกษตรกรขายที่ดินทำกินให้กับนายทุน	1.การออกกฎหมายจัดเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้าตามมูลค่าและขนาดการถือครองที่ดิน รวมไปถึงการมีกฎหมายกำหนดเพดานการถือครองที่ดินสูงสุดของเอกชนแต่ละราย เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างคุ้มค่า ไม่ปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า และยังเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับนายทุนที่สะสมที่ดินเพื่อเก็งกำไร มีผลให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินออกมา 2.ปรับปรุงพ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ให้ความเป็นธรรมต่อผู้เช่าและผู้ให้เช่า เพื่อเอื้อให้ผู้ถือครองที่ดินไม่ปล่อยให้ดินไว้รกร้าง 3.ส่งเสริมให้มีเกษตรกรรุ่นใหม่ที่จะมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมต่อไป
ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.เกษตรกรส่วนใหญ่เช่าที่ดินทำกินและส่วนใหญ่ไม่มีการทำสัญญาเช่าอย่างถูกต้องกฎหมาย	1.เกษตรกรขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับพ.ร.บ.เช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม 2.ที่ดินเดิมของเกษตรกรตกเป็นของนายทุนหรือสถาบันการเงิน	1.ให้องค์ความรู้ด้านกฎหมายการเช่าที่ดินให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง 2.ศึกษาอัตราการเช่าที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่และชนิดสินค้าให้มีความเหมาะสม

ปัญหาแหล่งน้ำทำการเกษตร		
ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. คูคลองระบายน้ำตื้นเขิน	1. มีวัชพืชในคูคลองระบายน้ำมากในพื้นที่หมู่ที่	1. ขุดลอกคูคลอง เพื่อเปิดทางให้น้ำไหลได้สะดวกยิ่งขึ้น
2. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่มีคุณภาพ	1. น้ำเสียจากภาคปศุสัตว์ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้องค์ความรู้แก่ฟาร์มปศุสัตว์ในการทำบ่อแก๊สชีวภาพและปรับปรุงน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำ 2. ประสานหาทางออกอย่างเป็นธรรมร่วมกันให้ฟาร์มปศุสัตว์และชุมชน 3. ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรู้สึกหวงแหนและรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปัญหาเงินทุน		
ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. เกษตรกรใช้เงินจากหนีนอกกระบบเป็นแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ	1. เกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนอย่างเพียงพอ	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยงานภาครัฐและสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการลงทุนภาคเกษตรกรรมให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึง 2. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการระดมหนี้ละปัญหาหนี้นอกระบบ
1. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีอยู่ได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน 2. ปัญหาหนี้เสีย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน 2. เกษตรกรต้องรู้จักการวางแผนการเงิน การบัญชี และพยายามรักษาประวัติการชำระเงินให้ดี 3. ประชาสัมพันธ์โครงการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการกลุ่มของ บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม(บสย.) 4. รัฐช่วยหาแหล่งเงินทุนทางเลือกอื่นเพื่อแก้ไขปัญหาการเป็นหนี้นอกระบบของเกษตรกร

ความต้องการองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร
และการไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านต่าง ๆ

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ต้องการองค์ความรู้เกี่ยวกับการลดการใช้สารเคมีในการผลิตพืช	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรต้องการลดต้นทุนการผลิตพืชที่เกิดจากการใช้สารเคมีในการผลิต 2. เกษตรกรต้องการยกระดับมาตรฐานการผลิตของตนเองให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1.อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการผลิต 2. อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตสมุนไพรในป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช 3. อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ในการใช้เชื้อราชีวเวอเรียในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช
1. ต้องการองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการผลิตด้านการเกษตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรต้องการมีรายได้เพิ่มมากขึ้น 2. เกษตรกรต้องการจำหน่ายผลผลิตให้มีราคาสูงขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิต(ลดต้นทุน เพิ่มปริมาณ และคุณภาพ) ของผลผลิตการเกษตร 2. อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการฟาร์มปศุสัตว์ให้มีประสิทธิภาพ 3. อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตการเกษตร
1. ต้องการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรต้องการความมั่นคงในการดำรงชีพอย่างมั่นคงยั่งยืน 2. เกษตรกรต้องการต้นแบบของการทำเกษตรกรรมที่ประสบผลสำเร็จ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบผลสำเร็จ 2. จัดตั้งและส่งเสริมให้มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ 3. นำปราชญ์เกษตร/บุคคลต้นแบบ ที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตร เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก Swot Analysis

ปัจจัยภายใน	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
1. มีศูนย์การเรียนรู้ภายในตำบล 2. มีโรงงานอุตสาหกรรมภายในตำบล 3. สภาพดินดีเหมาะแก่การทำเกษตร 4. มีศิลปวัฒนธรรมธรรมที่สืบทอดกันมา เช่น ประเพณีทำขวัญข้าว 5. มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	1. หน้าแล้ง แหล่งน้ำขาดแคลนส่งผลต่อการปลูกผักไม่เป็นที่ตามเป้าหมาย 2. ปัญหาเรื่องคลองส่งน้ำยังไม่ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน 3. เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองทางการตลาดการเกษตร 4. ประชาชนหรือเกษตรกรส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน 5. ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
ปัจจัยภายนอก	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค(Threat)
1. ยุทธศาสตร์จังหวัดราชบุรี เน้นพัฒนากระบวนการผลิตในพื้นที่ในทุกกิจกรรมให้เป็นการผลิตที่ดี และเหมาะสม ปลอดภัยจากสารเคมี ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย โดยมุ่งเน้นส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน 2. เป็นทางเชื่อมผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดราชบุรีได้ 3. มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกขนส่งสินค้าการเกษตร 4. ประชาชนรักและหวงแหนวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น	1. สภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ส่งผลต่อการทำการเกษตรของเกษตรกร เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม โรคระบาดและศัตรูพืช และการไม่เติบโตอย่างสมบูรณ์ของผลผลิตการเกษตร 2. ภาวะหนี้สินทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา 3. ประชาชนบางกลุ่มไม่ให้ความสนใจในการร่วมมือพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง

ส่วนที่ 3

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลบ่อกระดาน (พ.ศ.2562-2565)

วิสัยทัศน์ อนุรักษ์ประเพณีทำขวัญข้าว สู้ภัยแล้งเกษตรกร

พันธกิจ 1. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มและการพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตร และวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

2.อนุรักษ์ พันธุ์ พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพ และรักษาสมดุลระบบนิเวศของแหล่งน้ำและที่ดินทำกิน

3.ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ปลอดภัย

เป้าหมาย 1.มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีสิทธิต่อราคาสินค้าและพึ่งพาตนเองได้

2.มุ่งเน้นให้เกษตรกรในตำบลตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.มุ่งเน้นให้เกษตรกรผลิตและจัดการสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยและได้มาตรฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ด้านที่ 1 : การพัฒนาทรัพยากรบุคคลและความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร

กลยุทธ์

1) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านอาชีพ การผลิต การลงทุน การตลาด

2) สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน หรือกลุ่มอาชีพต่างๆ

3) ส่งเสริมการให้การศึกษา อบรม ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีด้านการเกษตรกรรม

ด้านที่ 2: การพัฒนาและคุ้มครองทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์

1) การส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม รวมทั้งแก้ไขปัญหาดินและที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของตนเองอย่างทั่วถึง

2) การพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม

3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน และสมดุล

4) การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และการเพิ่มสิทธิและบทบาทของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการทำกินและการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการประกอบการเกษตร

ด้านที่ 3 : การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร

กลยุทธ์

- 1) การสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยงและพัฒนาความร่วมมือในด้านการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด และการบริโภคเพื่อการยังชีพ ระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรกับภาครัฐและเอกชน

ส่วนที่ 4

แผนงาน/โครงการ

ยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรบุคคลและความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร

1.1 ส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านอาชีพ การผลิต การลงทุน และการตลาด

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พ.ศ.				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
			ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565		
1.โครงการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีอำนาจต่อรองด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรมากขึ้น	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอบางบาล จังหวัดตราด	/	/	/	/	เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สจ.รบ.
2.โครงการอบรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตรกรรม	เพื่อให้องค์กรเกษตรกร/เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอบางบาล จังหวัดตราด	/	/	/	/	องค์กรเกษตรกร/เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สจ.รบ.
3.โครงการอบรมให้องค์ความรู้ถึงกิจกรรมการเกษตรที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่	เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้าใจถึงความเหมาะสมของกิจกรรมภาคการเกษตรในพื้นที่ของตน	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอบางบาล จังหวัดตราด	/	/	/	/	เกษตรกรมีความเข้าใจถึงความเหมาะสมของกิจกรรมภาคการเกษตรในพื้นที่	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สจ.รบ.

1.2 สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พ.ศ.				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
			ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565		
1.โครงการอบรมส่งเสริมให้องค์ความรู้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีพ	เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ และมีจิตสำนึกการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีพ	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สจ.รบ.
2.โครงการจัดตั้ง/ส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การเกษตรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ชุมชน	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	มีศูนย์การเรียนรู้การเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่มีคุณภาพในชุมชน	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สจ.รบ.

1.3 ส่งเสริมการให้การศึกษา อบรม ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีด้านการเกษตรกรรม

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พ.ศ.				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
			ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565		
1.โครงการอบรมให้ความรู้การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เพิ่มเติมและการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	ตำบลบ่อกระดานอำเภอปากท่อจังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เกษตรกรนำความรู้มาใช้ในการประกอบอาชีพและมีความยั่งยืน	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สจจ.รบ.
2.โครงการอบรมเพิ่มองค์ความรู้การผลิตปุ๋ยโดยใช้ชีวภาพ	1.เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลดพิษทางดินจากการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง 2.เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ประชาชนลดเลิกการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงเพื่ออนุรักษ์ดิน	ตำบลบ่อกระดานอำเภอปากท่อจังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เกษตรกรได้ตระหนักถึงการลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตร	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สจจ.รบ.
3.โครงการส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย	เพื่อให้องค์ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร	ตำบลบ่อกระดานอำเภอปากท่อจังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ในการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สจจ.รบ.

ยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 การพัฒนาและคุ้มครองทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร

2.1 การส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม รวมทั้งแก้ไขปัญหาดินและที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อการ

ประกอบอาชีพเกษตรกรรมของตนเองอย่างทั่วถึง

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พ.ศ.				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
			ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565		
1.โครงการเสริมสร้างให้ ความรู้การคุ้มครองสิทธิและ การพิทักษ์สิทธิเพื่อที่ดินทำกิน	เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความ เข้าใจการคุ้มครองสิทธิและการ พิทักษ์สิทธิเพื่อที่ดินทำกินอย่าง ต่อเนื่อง	ด ำ บ ล บ ่อ ก ร ะ ด ำ น อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เก ช ษ ต ร ก ร มี ค ว า ม ร ู้ ก าร ค ุ้ ม ค ร อ ง สิ ท ธิ แ ล ก ะ ก าร พ ิ ท ก ษ์ สิ ท ธิ เพื่ อ ที่ ดิน ทำ ก ิน เ พื่ ม ข ึ้ น	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง 3.สภจ.รบ.

2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน และสมดุล

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พ.ศ.				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
			ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565		
1.โครงการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ดิน น้ำ และป่าไม้	เพื่ออนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่อย่างยั่งยืน	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่อย่างยั่งยืน	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สภจ.รบ.
2.โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	เพื่อประชาสัมพันธ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรและชุมชน	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สภจ.รบ.
3.โครงการตรวจหาสารเคมีตกค้างในร่างกาย	เพื่อให้เกษตรกรได้รับความคุ้มครองและตระหนักถึงโทษของการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เกษตรกรตระหนักถึงโทษของการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สภจ.รบ.

2.3 การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และการเพิ่มสิทธิและบทบาทของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการทำกินและการเข้าถึงแหล่ง

ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการประกอบการเกษตร

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พ.ศ.				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
			ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565		
1.โครงการขุดลอกแหล่งน้ำ	เพื่อขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของเกษตรกร	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เกษตรกรมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สภจ.รบ.
2.โครงการขุดสระกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร	เพื่อกักเก็บน้ำสำหรับภาคการเกษตร	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สภจ.รบ.

ยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร

3.1 การสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยงและพัฒนาความร่วมมือในด้านการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด

และการบริโภคเพื่อการยังชีพ ระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรกับภาครัฐและเอกชน

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พ.ศ.				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
			ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565		
1.โครงการเพิ่มองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการตลาด	เพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรมีราคาสูงขึ้น	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	- เกษตรกรมีองค์ความรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น - เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรสูงขึ้น	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สภจ.รบ.
2.โครงการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน	-เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพ -เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน	ตำบลบ่อกระดาน อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี	/	/	/	/	เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและมีรายได้เพิ่มขึ้น	1.หน่วยงานท้องถิ่น 2.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3.สภจ.รบ.